

Број: 03/10-50-4-84-1/11
Сарајево, 24.01.2011.

Истраживање број: 091
Врста истраживања:
КОМП – компаративни преглед

ПАРЛАМЕНТАРНЕ ИНТЕРНЕ ТЕЛЕВИЗИЈЕ И ПАРЛАМЕНТАРНИ ТВ КАНАЛИ

Припремила:
Нихада Јелећ

Руководилац Истраживачког сектора
Сена Бајрактаревић

Дескриптор: Комunikације/ТВ/Парламент

Истраживање је намењено посланицима и делегатима, који могу поставити додатна питања, сугестије и коментаре на email адресу: istrazivacki.sektor@parlament.ba.

Јавност Босне и Херцеговине може коментирати радове, али Истраживачки сектор нема могућност да одговара на коментаре и дискутира о истраживању.

Информације наведене у садржају истраживања важеће су у тренутку припреме истраживања и оне се не ажурирају након објаве истраживања.

Истраживање не одражава званичан став Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (PSBiH).

SADRŽAJ

I. UVOD	3
II. INTERNE PARLAMENTARNE TELEVIZIJE	3
BELGIJA.....	3
ESTONIJA	4
FINSKA	4
HRVATSKA	5
MAĐARSKA	5
LATVIJA	5
LITVANIJA	5
POLJSKA.....	6
SLOVAČKA	6
SLOVENIJA	8
ŠVEDSKA	8
EVROPSKI PARLAMENT	8
III. PARLAMENTARNI TV KANALI	10
DANSKA	10
FRANCUSKA.....	11
GRČKA.....	11
ITALIJA.....	11
NJEMAČKA.....	13
ŠPANIJA.....	14
UJEDINJENO KRALJEVSTVO	14
IV. DRŽAVE U KOJIMA NE POSTOJI INTERNA PARLAMENTARNA TELEVIZIJA	15
AUSTRIJA.....	15
ČEŠKA.....	15
KIPAR.....	15
NIZOZEMSKA.....	16
RUMUNIJA	16
V. ZAKLJUČAK.....	16
VI. TABELA.....	17
VII. IZVORI.....	19

I. UVOD

U dobu savremenih komunikacijskih i informacijskih tehnologija parlamenti imaju više mogućnosti nego ranije da se približe građanima i da ih direktno informiraju o svom radu. Javnost rada, komunikacija s građanima i učešće građana u aktivnostima parlamenta olakšani su uz pomoć parlamentarnih internetskih stranica i parlamentarnih televizijskih kanala.

U ovom istraživanju bavimo se parlamentarnim televizijama, kao jednim od načina informiranja koji parlamenti danas koriste, a služili smo se podacima iz 2007., 2008. i 2009. godine. U Evropi mnogi parlamenti imaju interne televizije ili interne televizije i parlamentarne televizijske kanale.

Interna televizija podrazumijeva da se plenarne sjednice, a negdje i ostale rasprave koje se održavaju u parlamentarnoj zgradi, snimaju profesionalnim kamerama, da se snimljeni audio i video materijal tehnički obrađuje u kontrolnoj sobi/režiji te da se finalni proizvod/snimljeni program stavlja na raspolaganje korisnicima interneta ili se digitalnom, kablovskom i/ili analognom mrežom i putem satelita signal distribuira gledaocima i/ili radio-televizijskim kućama.

Parlamentarni televizijski kanali su posebni televizijski programi čiji je sadržaj isključivo vezan za parlamentarne aktivnosti date zemlje. Program parlamentarnih TV kanala se emitira na posebnim frekvencijama. U nekim državama navedenim televizijskim kanalima rukovode isključivo državni parlamenti, a u drugim državama uređuju ih javni radio-televizijski servis ili druga pravna lica.

Za potrebe što kvalitetnijeg televizijskog praćenja parlamentarnih aktivnosti u velikom broju parlamenata opremljeni su televizijski studiji i montaže u samoj zgradi parlamenta, koji su na raspolaganju TV ekipama za snimanje intervjuja sa parlamentarcima, debatnih emisija i/ili za javljanje uživo.

U nekoliko država izravni prijenos sjednica u svom programu obavljaju državne/javne radio-televizijske kuće, a specifičnost pojedinih zemalja je da je signal sa plenarne sjednice na raspolaganju svim radio-televizijskim stanicama koje su zainteresirane da ga preuzmu za svoje potrebe, da ga emitiraju uživo u svom programu ili da ga snime i koriste samo dijelove.

II. INTERNE PARLAMENTARNE TELEVIZIJE

U ovom dijelu navodimo države u kojima postoje interne parlamentarne televizije, koje se uglavnom mogu pratiti putem interneta. U nekoliko država plenarne sjednice prenose javne radio-televizijske kuće ili druge TV stanice koje to žele.

BELGIJA

U Belgiji ne postoji televizijski kanal čiji je program vezan samo za parlamentarna zasjedanja i aktivnosti parlamenta, niti u parlamentarnoj zgradi postoji TV studio. Međutim, sjednice Predstavničkog doma i Senata Parlamenta Belgije snimaju se profesionalnim kamerama.

Plenarne sjednice Predstavničkog doma (koje se obično održavaju jednom sedmično, četvrtkom ujutro) od februara 2002. godine snimaju se sa šest kamera. Kamere su postavljene u plenarnoj sali i njima daljinski upravljaju kameraman i producent jedne privatne firme.

Snimljeni materijal je na raspolaganju televizijama koje mogu naručiti trake dostupne u formatima Betacam SX, SP, DVC PRO.

Sve plenarne sjednice Senata snimaju se kamerama, što omogućava televizijskim stanicama preuzimanje kvalitetne radio-televizijske slike sa rasprava iz plenarne sale. Snimljeni materijal mogu zatražiti i senatori. Senat emitira plenarne sjednice i putem interneta: <http://www.senate.be/>.

ESTONIJA

U Estoniji ne postoji parlamentarni televizijski kanal, ali Parlament Estonije ima internu kablovsku TV mrežu, koja ima četiri kanala. Jedan kanal koji prenosi plenarne sjednice emitira se putem interneta. Izravni prijenos plenarnih sjednica dostupan je na: <http://www.riigikogu.ee/live/otse.aspx>, a Estonska televizija (ETV) u svom programu svakog radnog dana prenosi *vrijeme za pitanja (Question Time)*, kada premijer i ministri odgovaraju na usmena pitanja poslanika Parlamenta. ETV uživo prenosi i rasprave o važnim tačkama dnevnog reda. Estonska televizija cijelu državu pokriva analognom i digitalnom mrežom. Program je samo na estonskom jeziku. ETV može besplatno koristiti opremu TV centra u Parlamentu.

Sektor za press i informacije Parlamenta Estonije svoje je resurse učinio dostupnim za prijenos parlamentarnih rasprava (nemontiranu sliku). Plenarna sala Parlamenta Estonije je opremljena automatskim produkcijskim sistemom (kamerama, TV centrom za prijenos uživo i snimanje na profesionalnom nivou) i malim studijem koji se koristi ukoliko to trebaju TV kuće. Svi televizijski kanali koji djeluju u Estoniji mogu, na vlastitu inicijativu, emitirati program vezan za parlamentarne rasprave. To trenutno čine tri radio-televizijska kanala u državi - ETV, Channel 2 i TV 3, a najaktivniji je prvi (javna radio-televizijska kuća).

Interna televizija Parlamenta Estonije putem interneta godišnje emitira oko 400 sati programa uživo.

FINSKA

Prijenos sjednica državnog Parlamenta u Finskoj redovno obavlja Državna radio-televizijska kompanija (YLE), što je njena obaveza prema zakonu. U zgradi finskog Parlamenta ne postoji vlastiti, redovno korišteni TV studio, ali postoji mala prostorija iz koje je moguć direktni radio-televizijski prijenos. Ova prostorija služi kao rezervni studio za YLE, a u njoj se nalaze samo dvije stolice, jedna za reditelja i druga za urednika.

U plenarnoj sali je na zidovima postavljeno pet automatskih kamera. Ukoliko postoji potreba za pokretnim kamerama, one se mogu koristiti. Finalni proizvod (snimci iz plenarne sale) koristi se kao program TV kanala i kao direktni prijenos putem interneta. Snimljeni materijal se arhivira. Operativni troškovi za snimanje sjednica iznose oko 145.000 eura godišnje. Od ove sume 25.000 eura je za troškove osoblja, a 120.00 eura je rezervirano za opremu i neophodne investicije. Ove procjene su zasnovane na pretpostavci da se oprema koristi za snimanje 550 sati parlamentarnih sjednica svake godine.

Privatne radio-televizijske kuće imaju pravo postaviti kamere na galeriji plenarne sale, koja je rezervirana za predstavnike medija. Općenito, privatni mediji u informativnim programima emitiraju samo segmente sa plenarnih sjednica.

HRVATSKA

Hrvatski sabor je sredinom 2007. godine pokrenuo internu parlamentarnu televiziju-Internet televizija Hrvatskoga sabora, koja direktno prenosi plenarne sjednice Sabora i može se pratiti putem interneta na: <http://itv.sabor.hr/video/>. *Saborska TV* pokriva plenarnu salu sa šest digitalnih kamera, a njen signal besplatno mogu preuzeti sve radio-televizijske kuće. Na zahtjev predsjednika komisije, uživo se prenose i sjednice pojedinih parlamentarnih komisija.

MADARSKA

Mađarski Parlament ima internu parlamentarnu televiziju - *Parlament TV*. Osim toga u parlamentarnoj zgradi postoji i TV studio, koji je opremljen s devet kamera (*Sony*), bez montaže i *SNG-a* (reportažna kola sa satelitskom vezom). Studijem rukovodi parlamentarna administracija. Finalni proizvod (snimljeni materijal) se arhivira, a prije toga se koristi za direktan prijenos putem interneta. TV studio opslužuje pet tehničara. Godišnji materijalni i operativni troškovi iznose oko 98.000 eura.

LATVIJA

U Latviji ne postoji parlamentarni TV kanal. Plenarne sjednice Parlamenta Latvije mogu se pratiti putem interneta na: www.saeima.lv, a postoji i interna parlamentarna televizija koja je dostupna samo internim korisnicima. Također, u zgradi Parlamenta Latvije ne postoji TV studio.

LITVANIJA

U Litvaniji ne postoji televizijski kanal čiji program je usmjeren isključivo na parlamentarna dešavanja. Međutim, u zgradi litvanskog Parlamenta postoji TV studio, za koji je odgovoran Sektor za komunikacije i odnose s javnošću. Glavni zadatak parlamentarnog TV studija je da se u njemu snima sedmični TV program o aktivnostima Parlamenta. Sekretarijat Parlamenta ima ugovor sa privatnim komercijalnim televizijskim kanalom (TV3), koji jednom sedmično emitira emisiju „*Seimas-tiesiogiai*” (*Seimas live – Seimas uživo*). Emisija je kreirana kao dio odnosa s javnošću da društvo informira o aktivnostima Parlamenta, sastancima komisija, konferencijama koje se održavaju u parlamentarnoj zgradi itd.

Studio je opremljen kamerama i drugom opremom neophodnom za snimanje materijala za TV program i njegovu pripremu za emitiranje. U Parlamentu Litvanije ne postoji montaža, mobilna TV stanica, niti *SNG* (reportažna kola sa satelitskom vezom). Montaža je privatna (nije smještena u parlamentarnoj zgradi) i koristi je montažer kojeg je unajmio Parlament Litvanije. TV studijem rukovodi parlamentarna administracija.

Finalni proizvod (snimljeni program) se koristi za parlamentarnu TV emisiju, u obrazovne svrhe i PR. Glavni cilj programa je da informira društvo o aktivnostima Parlamenta, predstavi stajališta o određenim pitanjima koja su izrazile sve parlamentarne grupe. Službenici Sekretarijata Parlamenta arhiviraju program na *hard diskovima i DVD*. Jedna osoba radi kao novinar TV programa i član je parlamentarne administracije. Sekretarijat Parlamenta

iznajmljuje kamermana i montažera. Oni rade na ugovor i ne smatraju se članovima parlamentarnog osoblja.

Sva oprema neophodna za snimanje materijala i pripremu programa za emitiranje (osim montaže) je vlasništvo Sekretarijata Parlamenta i njome rukovode i za nju su zaduženi službenici Sektora za informacione tehnologije i telekomunikacije Sekretarijata Parlamenta.

Budžet TV studija Parlamenta Litvanije je u 2007. godini bio 28.985 eura.

POLJSKA

TV Info je televizijski kanal koji prenosi sjednice oba doma Parlamenta Poljske i sjednice javnih komisijskih saslušavanja. Uz to postoji i parlamentarna interna televizija, koju mogu pratiti samo oni koji rade u parlamentarnim zgradama (poslanici, službenici, novinari).

TV Info je treći kanal Poljske radio-televizijske korporacije. Signal se emitira zemaljskom analognom, digitalnom i kablovskom mrežom, a finansira se prihodima od RTV takse. *TV Info* emitira program od devet do 16 sati u sedmicama kada Parlament zasjeda, a u prosjeku ima 22.500 gledalaca mjesečno. Televizijski sadržaj se arhivira na trakama formata *digital betacam* i DVD.

Dok u zgradi Senata ne postoji TV studio, u zgradi Predstavničkog doma je smješten moderno opremljen TV studio, kojim rukovodi parlamentarna administracija. Plenarnu salu pokriva šest (6) profesionalnih kamera (*digital betacam*), a u zgradi Predstavničkog doma nalazi se i montaža. Finalni proizvod se koristi za direktan prijenos putem interneta i arhivira se. Poslove vezane za TV studio obavljaju jedan tehničar i dva službenika.

Parlamentarci u Poljskoj imaju pristup snimljenim i emitiranim TV materijalima, ali njihovo korištenje u privatnom interesu zahtijeva dobijanje dozvole vlasnika, npr. *TV Info*.

SLOVAČKA

U Slovačkoj ne postoji parlamentarni televizijski kanal, ali u slovačkom Parlamentu postoji interna televizija, koju je moguće pratiti putem interneta. U plenarnoj sali je u septembru 2004. godine postavljen sistem automatskih kamera sa režijom i arhivom, koji poboljšava i proširuje opcije za prijenos sjednica iz plenarne sale.

Sistem automatskih kamera čine četiri kamere smještene na *robotic heads*, kojima se daljinski upravlja iz režije, smještene u Sekretarijatu Predstavničkog doma. Kamere su postavljene u plenarnoj sali i povezane sa uređajem za glasanje sa kojeg preuzimaju informacije o tome ko trenutno drži govor i gdje ta osoba sjedi. Odgovarajuća kamera može na osnovu tih informacija fokusirati posebnog poslanika i prikazati njegovo ime.

Sistem novih kamera dozvoljava prikupljanje informacija direktno iz informacionog sistema Predstavničkog doma Parlamenta Slovačke i sa ekrana u sali. To znači da gledalac može gledati plenarnu sjednicu kao da sjedi u plenarnoj sali. Ali automatski sistem nije perfektan; mora postojati kontrola tehničara Sekretarijata Parlamenta koji upravlja sistemom iz režije uz pomoć profesionalnog uređaja za potpisivanje govornika (aston) i ispisivanje teme o kojoj se

raspravlja na ekranu. Ovaj uređaj iz postojećeg sistema preuzima ime trenutnog govornika, a iz eksterne kompjuterske baze preuzima podatke potrebne za ispisivanje naziva tačke dnevnog reda o kojoj se u tom trenutku raspravlja na sjednici.

Sistem je integriran sa prijenosom putem interneta, za koji je bio veliki interes od samog početka (koristi se 75% kapaciteta linije). Važan dio spomenutog internetskog sistema je kompletan internetski video arhiv plenarnih sjednica (prema Zakonu o slobodnom pristupu informacijama 211/2000), koji je dostupan na internetskoj stranici Parlamenta i na DVD, koji je namijenjen uglavnom televizijskim kompanijama.

Postoji samo jedan izlazni signal, pa su slika i zvuk isti na internetu, na televiziji i u arhivu. Signal je osigurao Sekretarijat Parlamenta Slovačke za televizijske kuće bez novčane naknade. Slovačka televizija, koja prema zakonu mora emitirati plenarne sjednice, vlastitim je sredstvima kreirala bežičnu prijenosnu liniju od Parlamenta do zgrade od koje se signal dalje emitira. Druge televizijske kuće imaju mogućnost da preuzmu i snime signal sa osam digitalnih i dva analogna izlaza u vanjskom dijelu parlamentarne zgrade, gdje mogu parkirati reportažna kola. Sekretarijat Parlamenta Slovačke je nakon temeljitog razmatranja odlučio da kupi novi sistem kamera. U obzir je uzeta činjenica da ukoliko bi emitiranje osigurala Slovačka televizija (koja dobija novac iz državnog budžeta), to bi koštalo 140.000 slovačkih kruna dnevno, prema kalkulaciji napravljenoj krajem 2003. Ova suma uključuje reportažna kola, dnevnicu za snimatelje, tehničare i druge troškove. Zbog toga je Slovačka televizija kreirala bežičnu prijenosnu liniju od Parlamenta, koja omogućuje prijenos plenarnih sjednica za samo dio spomenutih troškova.

Kao što je ranije spomenuto, Sekretarijat Parlamenta osigurava izlazni signal i arhivske snimke sa plenarnih sjednica odmah po zahtjevu. Ovaj signal se obrađuje u režiji u Parlamentu, u kojoj postoji mikseta sa vezom za prevođenje. Tu postoji i uređaj za ton (*Audiowem systems*) preko kojeg je osiguran prijenos tona (audio prijenos se prosljeđuje svakih 15 minuta za transkripciju koja se kasnije nalazi na internetskoj stranici Parlamenta). U režiji su također i dva kompjutera – jedan se koristi za podjelu emitiranog tona na petnaestominutne intervale s *Audiowem* sistemom, a drugi služi kao rezervni. U režiji je također i profesionalni uređaj za ispisivanje teksta, tzv. *aston (subtitling device)*, koji registrira aktuelnu tačku dnevnog reda o kojoj se vodi rasprava na sjednici, odnosno ime i status gosta, čije ime nije u stalnoj bazi podataka Sekretarijata Parlamenta. Audio i video režijom upravljaju tri tehničara iz Sekretarijata. Jedan je za miksetom, drugi kontrolira i upravlja prijenosom tona kroz *Audiowem*, a treći prati besprijekorno titlovanje prijenosa. Sekretarijat ne osigurava odvojen budžet za rad ove stanice.

Zahtjev za prijenos televizijskih kuća mora potpisati njihov glavni urednik. To je potrebno da bi se identificirao podnosilac zahtjeva, tačke sjednica o kojima je riječ i očekivani datum i vrijeme preuzimanja signala. Na osnovu podnesenog zahtjeva Sekretarijat omogućava televizijskoj kući snimanje s PAL kvalitetom na DVD. Sva autorska prava signala i snimaka sa plenarnih sjednica pripadaju Sekretarijatu Parlamenta. Korisnik signala može ga emitirati uživo i u formi snimka, na koji može dodati komentar u skladu sa zakonom o radio-televizijskom prijenosu i reemitiranju uz poštovanje novinarske etike.

Pored svega navedenog, u slovačkom Parlamentu je regulirano i vrijeme za snimatelje i fotografe, kada mogu snimiti inserte i fotografije u plenarnoj sali. To je deset minuta prije početka sjednice, pet minuta svakog dana zasjedanja od 11.00 do 17.00 sati i deset minuta u vrijeme održavanja "*sata za pitanja*" ("*question hour*") svakog četvrtka u 14.00 sati. Kratko

snimanje od pet minuta dozvoljeno je i u vrijeme pojavljivanja predsjednika Slovačke, premijera i predsjednika Parlamenta i drugih važnih osoba iz političke i ekonomske sfere ili inozemnih gostiju.

SLOVENIJA

Sjednice Parlamenta Slovenije uživo emitira javna televizija na trećem kanalu - TVSLO3, a prijenos se može pratiti i putem internetske stranice Parlamenta. Plenarne sjednice Parlamenta snima šest kamera.

ŠVEDSKA

Sve rasprave u Parlamentu Švedske, sjednice komisija i različite konferencije koje organizira Parlament prenose interna parlamentarna televizija i švedska javna radio-televizijska kuća. Program se emitira i putem interneta, odnosno parlamentarne internet stranice www.riksdagen.se.

TV signal se prosljeđuje kablovskom mrežom i mogu ga preuzeti sve TV stanice, koje za preuzimanje signala plaćaju 400 švedskih kruna.. Interni TV kanal putem interneta emitira oko 600 sati programa godišnje. Parlament obično od sredine juna do 15. septembra ili 2. oktobra u izbornoj godini ima pauzu. Tome treba dodati i stanku u vrijeme Božića. Uzimajući u obzir sve navedeno, ukupan broj radnih sedmica u toku godine je 34, što znači da je Parlament u toku parlamentarne godine 2006.-2007. emitirao 21 sat programa sedmično (ukupno 730 sati). Procjenjuje se da svaki prijenos prati oko 500.000 ljudi.

Nakon prijenosa, snimljene rasprave se elektronski arhiviraju. Dva tehničara sa punim radnim vremenom rukovode TV studijem. Administrativna pitanja rješava osoblje Sektora za tehniku. Interni TV kanal i troškovi povezani s njim finansiraju se iz generalnog budžeta Parlamenta. Ukupan iznos za 2006. godinu, ne računajući troškove za parlamentarno osoblje, bio je 516.000 švedskih kruna odnosno oko 56.000 eura. U švedskom Parlamentu postoji TV studio, opremljen sa sedam mobilnih kamera i produkcijskom sobom (režijom). Studijem rukovodi parlamentarna administracija.

EVROPSKI PARLAMENT

EuroparlTV je interna televizija Evropskog parlamenta, koja se emitira putem interneta na: <http://www.europarl.europa.eu/Channel.aspx>. “Na ovoj televiziji se uživo prenose plenarne sjednice i sjednice parlamentarnih komisija, a sadržaj uključuje i arhivirani program, debatne emisije i obrazovni program. Većina TV sadržaja je titlovana i sinhronizirana na 22 jezika Evropske unije. Kanal *EuroparlTV* pokrenut je 17. septembra 2008. godine, a razvoj i održavanje kanala Evropski parlament je dodijelio dvjema privatnim kompanijama. Program producira *Mostra*, komunikacijska agencija smještena u Briselu. Tehničkom platformom (internetskom stranicom, *hosting* i *streaming*) upravlja *Twofour*, kompanija za emitiranje i komunikacije sa sjedištem u Plymouthu u Velikoj Britaniji. *EuroparlTV* se finansira iz budžeta Evropskog parlamenta”¹.

¹ en.wikipedia.org

Osim toga, Evropski parlament medijskim profesionalcima stavlja na raspolaganje modernu opremu. Generalna direkcija za komunikacije – Direkcija A (Audio-vizuelna jedinica) zadužena je za sve audio-vizuelne zahtjeve prema Evropskom parlamentu. Kolegij Evropskog parlamenta je u decembru 2007. godine usvojio Pravila kojima se uređuje korištenje audiovizuelne opreme Evropskog parlamenta. U skladu s navedenim pravilima predstavnicima medija je na raspolaganju sljedeća oprema:

a) ENG

Dvočlana *ENG* ekipa (ekipa koja obavlja snimanje na terenu) radi u dva video formata:

- DIGITAL BETACAM
- BETACAM SX

b) MONTAŽA

Na raspolaganju je digitalna montaža i pomoć jednog montažera.

c) FEEDS

I u Briselu i u Strazburu postoje dolazni i odlazni linkovi za pristup mreži *EBU* i mrežama privatnih operatera. Moguće je koristiti sve video formate.

d) Cjelovita lista tehničkih uređaja dostupnih u Briselu i Strazburu:

- režija i mobilna TV ekipa (Brisel);
- TV studio, montaža i *de-rushing rooms*(Brisel);
- snimanje, kopiranje i prijenos (Brisel);
- režija i mobilna TV ekipa (Strazbur);
- TV studio, montaža i *de-rushing rooms*(Strazbur)
- snimanje, kopiranje i prijenos (Strazbur);

e) TV studio

Evropski Parlament ima TV studije u Briselu i u Strazburu. Oba digitalna TV studija su veličine 100 kvadratnih metara. Opremljeni su za produkciju programa uživo i za snimanje diskusija. U njima se može ugostiti pet osoba. Postoji i opcija „plavog ključa“.

Oprema TV studija u Briselu uključuje:

- tri *robotic* kamere;
- jednu fiksnu kameru;
- jedan *autocue* (uređaj za tekst namijenjen za čitanje);
- jedan character generator (*aston*; uređaj za pisanje teksta namijenjenog za ekran-potpisi sagovornika, krol, letvice.....);
- plazma *screens* (plazma ekrani; monitori);
- jedan *PINNACLE DVE*;
- dva uređaja sa kojih se emitira snimljeni i montirani TV materijal (*multiformat players*) u formatima *IMX, digital Betacam, Betacam SP*;
- *Betacam SP recording*.

TV Studio u Strazburu opremljen je sa:

- jednim *THOMSON 9500* mixer;
- četiri *digital THOMSON 1657 D robotic* kamere;
- dvije *DIGITAL BETACAM VTRs*;
- jednom *SONY DMXB 4016 audio* mixing konzolom;
- jednim *CODEC RNIS CDQ PRIMA 220*;

- jednim *ULTIMATE 8 digital imaging compositing system*;
- jednim *PINNACLE DV Extreme DVE*;
- jednim *INSCRIBER CG Supreme character generator* povezanim s mixerom;
- *ADB stage lighting system* s 50 projektora
- jednim *autocue* (uređaj za tekst namijenjen za čitanje).

Postoji i dio za *live stand-up* intervju opremljen:

- jednom digitalom kamerom,
- jednim *CODEC isdn*,
- jednim audio mikserom,
- neophodnim telefonskim linkovima.

f) *VoxBox*

VoxBox multimedijalni studio je nova oprema smještena u zgradi Evropskog parlamenta u Briselu. Posebno je kreirana za potrebe radio i web-novinara i od velike je pomoći za prijenos uživo audio i video okruglih stolova putem interneta².

Link za audio-vizuelnu opremu (za opremu i tehničku podršku) je:

[http://www.europarl.europa.eu/en/pressroom/content/20050818FTX00210/html/Television-Bookings-Centre?productId=20050818FTX00210:](http://www.europarl.europa.eu/en/pressroom/content/20050818FTX00210/html/Television-Bookings-Centre?productId=20050818FTX00210)

III. PARLAMENTARNI TV KANALI

U Grčkoj, Francuskoj, Danskoj, Velikoj Britaniji, Španiji, Italiji i Njemačkoj, osim internih parlamentarnih televizija, postoje parlamentarni televizijski kanali koji se emitiraju na posebnoj frekvenciji i o njima ćemo dati više informacija u nastavku ovog rada.

DANSKA

U Danskoj postoji parlamentarni TV kanal - *TV fra Folketinget*, kojim rukovodi danski Parlament. Signal snimljenih sjednica iz plenarne sale uživo se prosljeđuje gledaocima. Kamerama namijenjenim za snimanje parlamentarnih sjednica daljinski se upravlja iz centralne, kontrolne sobe/režije. Iz kontrolne sobe se šalje video signal (*video feed*) prema dva televizijska kanala i prema uređajima (*hardware encoders*) za prijenos uživo putem interneta. Postoje *feeds* na državni *link pool* na koji se može spojiti bilo koja domaća ili međunarodna radio-televizijska stanica (*pool* - centralna tačka za sve RTV linkove u RTV kući). Kontrolnu sobu/režiju i produkcijsku opremu koristi jedna eksterna kompanija, ali ih nadgleda osoblje parlamentarne administracije.

Program snimljen u Parlamentu emitira se putem parlamentarne internetske stranice i prosljeđuje glavnom, kablovskom TV pružatelju usluge (*cabel TV provider*). I danska javna televizija *DR* koristi parlamentarni *feed* za dnevni prijenos rasprava. Za televizijsku opremu u Parlamentu Danske zadužena su tri tehničara - dva za video snimke i jedan za ton te jedan

² Zvanična internetska stranica Evropskog parlamenta: <http://www.europarl.europa.eu/>

službenik parlamentarne administracije. Troškovi produkcije parlamentarnih rasprava iznose 1,2 miliona danskih kruna godišnje, odnosno nešto više od 134.000 eura.

U zgradi Parlamenta Danske ne postoji TV studio.

FRANCUSKA

Plenarne sjednice oba doma Parlamenta Francuske uživo se prenose putem parlamentarne televizijske mreže - *LCP-AN* (<http://www.lcp.fr/>), koja je pokrenuta 1999. godine. Mreža u svom programu pokriva aktivnosti Predstavničkog doma i Senata na način da 24 sata programa posvećuje Donjem domu, sljedeća 24 sata Gornjem domu i tako naizmjenično, prema dogovorenom redoslijedu.³ Parlamentarni TV kanal emitira različite vrste programa, uglavnom plenarne rasprave, komisijska saslušavanja, političke sastanke i vlastiti proizvedeni program (vijesti, političke rasprave, dokumentarne filmove, portrete senatora).

LCP-AN je u početku pratio rad samo Predstavničkog doma i emitirao program dva puta sedmično, utorkom i četvrtkom ujutro, na frekvenciji kanala *France 3*. Godinu dana poslije proširio je djelokrug svog rada tako što je počeo da prati i aktivnosti Senata. Od 2004. emitira dvadesetčetvorosatni program, a 2005. je dobio i vlastitu frekvenciju.

Budžet televizijske mreže *LCP-AN* je u 2005. godini iznosio više od 19,5 miliona eura.

U zgradi Predstavničkog doma postoji opremljen TV studio, ali se ne koristi, za razliku od TV studija u zgradi Senata, koji je opremljen sa pet različitih kamera i montažom te jednim SNG (*Satellite news gathering* - reportažna kola sa satelitskom vezom). Snimljeni materijal se koristi za javno emitiranje digitalnom zemaljskom i kablovskom mrežom, putem satelita i interneta.

GRČKA

Parlament Grčke ima svoj vlastiti TV kanal, koji je pokrenut u decembru 2004. godine. Osnovni zadatak parlamentarnog TV kanala je da građanima Grčke osigura direktno praćenje parlamentarnih rasprava. Pored plenarnih sjednica, parlamentarni kanal emitira snimak sjednica stalnih i ostalih parlamentarnih komisija. Kanal plasira i sažete informacije o parlamentarnom radu, emitira priče o demokratskim institucijama Grčke, parlamentarnoj historiji i državi te *Parlamentarne vijesti* u kojima, pored ostalog, izvještava o raspravama iz Evropskog parlamenta sa naglaskom na grčke poslanike i njihov rad. Parlamentarni TV kanal se emitira zemaljskom, analognom mrežom i putem satelita *Hotbird 3* i *HellaSat*⁴, a njegovo praćenje je besplatno.

U Parlamentu Grčke postoji TV studio kojim rukovodi parlamentarna administracija i pod rukovodstvom je predsjednika Parlamenta. Ne postoji poseban budžet za TV studio, već se on finansira iz generalnog budžeta Parlamenta Grčke.

ITALIJA

³ <http://www.lcp.fr/-Espace-presse-.html>

⁴ Zvanična internetska stranica Parlamenta Grčke: <http://www.hellenicparliament.gr/> (preuzeto 13. januara 2011.)

Rasprave koje se vode u oba doma Parlamenta Italije uživo prenose parlamentarni TV kanali čiji se signali emitiraju putem satelita, a omogućeno je njihovo praćenje i putem interneta. Pristup navedenim televizijskim kanalima je besplatan i bez bilo kakvih ograničenja.

“Camera Deputati” TV kanal

Parlamentarni TV kanal Predstavničkog doma Parlamenta Italije - *Camera Deputati* pokrenut je početkom 1999. godine. Signal se emitira bez posrednika, program uređuje Press ured Parlamenta prema smjernicama koje je utvrdila parlamentarna Komisija za vanjske komunikacije i informacije.

Procjena je da više od 900 miliona gledalaca imaju mogućnost da prate program TV kanala *Camera Deputati*, koji godišnje emitira oko hiljadu sati programa, npr. 2004. godine emitirao je 1072 sata ili 2005. godine 1157 sati televizijskog programa. Kanal prenosi plenarne sjednice Predstavničkog doma i parlamentarna saslušavanja od ponedjeljka do četvrtka uživo i u cijelosti. Sjednice parlamentarnih komisija se obično repriziraju od petka do ponedjeljka ujutro. U programu ovog TV kanala mogu se pratiti i ostali važni događaji koji se održavaju u okviru Predstavničkog doma (izvještaji organa vlasti, sjednice, konferencije) i inicijative koje sponzorira Fondacija Predstavničkog doma. U skladu sa širom aktivnošću TV kanala, mjesto u programu nađu i dokumentarni filmovi o umjetničkom i arhitektonskom naslijeđu Doma te izložbe postavljene u parlamentarnoj zgradi. Emitirani program se obično reprizira za vrijeme Božićnih ili Uskrsnih blagdana, kada Predstavnički dom ima pauzu.

Kanal “Senato TV”

Senat Parlamenta Italije je 2003. godine pokrenuo parlamentarni TV kanal - *Senato TV*, koji uživo emitira sjednice ovog doma. Snimanje sjednica i prosljeđivanje signala obavlja *RAI Way*, dio italijanske javne radio-televizijske kuće - *RAI*. Prema komercijalnom ugovoru koji je potpisan između navedene kompanije i Senata, *Rai Way* osigurava opremu neophodnu za snimanje i prosljeđivanje signala, a Senat plaća rentu za navedene usluge. Potpisani ugovor je samo dio šireg, općeg ugovora o javnoj usluzi koji kompaniju *RAI* obavezuje prema državi. Trenutno kanal uživo prenosi samo plenarne rasprave iz Senata, ali se ne snimaju sjednice parlamentarnih komisija. Kada Gornji dom ne zasjeda, TV kanal emitira dokumentarni program o historijskim zgradama i informacije o aktivnostima Senata koje su manje poznate javnosti.

Signal kanala *Senato TV* se prosljeđuje putem satelita, a postoji mogućnost njegovog praćenja i putem interneta. Usluga je besplatna i u cijelosti dostupna.

Kanal “Rai Parlamento”⁵

Javnost Italije se o aktivnostima državnog Parlamenta može informirati i putem programa javne radio-televizijske kuće *RAI*. Prema članu 13. Ugovora između *RAI* i Ministarstva za telekomunikacije, Radio-televizija Italije je obavezna da rukovodi kanalom koji je u potpunosti posvećen parlamentarnim pitanjima. To je kanal *RAI Parlamento*, koji ne emitira samo parlamentarne rasprave, već i vijesti, komentare, debate o političkim pitanjima te druga pitanja koja se odnose na parlamentarne teme, od lokalnih do međunarodnih. Kada su u

⁵ Zvanična internetska stranica TV kanala “Rai Parlamento”: www.raiparlamento.rai.it

pitanju prijenosi plenarnih rasprava, predsjednici oba doma Parlamenta dogovorom odlučuju koje rasprave (ili dijelovi rasprava) će biti uživo emitirani. Oni također odlučuju koji kriteriji će biti važeći u planiranju programa. Prema članu 15, stav 6. Poslovnika Senata, kada premijer ili ministri odgovaraju na usmena pitanja senatora u okviru *vremena za pitanja* ili kada važnost pitanja to određuje, rasprava se emitira.

Ni u jednom domu Parlamenta Italije ne postoji TV studio.

NJEMAČKA

U Njemačkoj postoje dva parlamentarna TV kanala koji pokrivaju aktivnosti državnog Parlamenta. Jednim TV kanalom, čiji program je vezan za Donji dom Parlamenta Njemačke, rukovodi sam dom - Bundestag, a drugim, koji prati rad Gornjeg doma njemačkog Parlamenta, rukovodi eksterna kompanija.

Parlamentarna televizija (*Parlamentsfernsehen*)

Parlamentarna televizija Donjeg doma Parlamenta Njemačke zove se *Parlamentsfernsehen*. U Ustavu Njemačke, u članu 42. navedeno je da će “sjednice Bundestaga biti javne”. Međutim, još uvijek samo nekolicina ljudi može biti prisutna u plenarnoj sali Bundestaga u Berlinu. Zbog toga je Donji dom Parlamenta Njemačke⁶ odlučio da pokrene dodatni informativni medij – Parlamentarnu televiziju. Taj korak je poduzet 1999. godine, kada se Parlament preselio iz Bona u Berlin. Trenutno je pet parlamentarnih sala opremljeno automatskom produkcijskom opremom.

Navedeni televizijski kanal uživo i bez komentara prenosi svaku plenarnu sjednicu, cjelokupno zasjedanje parlamentarnih komisija i komisijska saslušavanja. Osim toga, parlamentarna televizija priprema izvještaje o radu njemačkog Bundestaga, intervjuje i debatne emisije.

Nove informacije, na primjer o dnevnom redu i redosljedu prema kojem će govornici biti pozvani da govore, televizijskim gledaocima prikazuju se kao video-tekst. Signal Parlamentarne televizije se emitira putem *broadbanda*, kablovske mreže i kodiranog satelitskog kanala. Gledaoci koji TV kanal prate uživo putem interneta imaju direktan pristup navedenim dodatnim informacijama na internetskoj stranici Bundestaga: <http://www.bundestag.de/>. Parlamentarna TV godišnje emitira oko 600 sati programa i prosječno ima oko deset hiljada gledalaca.

Kanal “*BundTV*”

Gornji dom Parlamenta Njemačke - Bundesrat ima parlamentarni kanal koji se zove *BundTV*. Parlamentarni kanal je jedan od četiri kanala *BundTV*, a emitira se putem satelita i obično prenosi plenarne rasprave. Kanalom upravlja vanjska radio-televizijska kuća, kompanija *T-System Company*, dio *Deutsche Telekom AG, Bonn*. Obaveze vezane za sva četiri kanala *BundTV* definirana su ugovorom između *T-System Company* i Ministarstva unutrašnjih poslova Njemačke. Zanimljivo je da Bundesrat ima uredničku kontrolu nad parlamentarnim kanalom, koji uživo prenosi 11 plenarnih sjednica godišnje, a svaka sjednica traje oko četiri

⁶ Zvanična internet stranica Donjeg doma Parlamenta Njemačke-Bundestaga: <http://www.bundestag.de/> (preuzeto 10. januara 2011.)

sata. Kanal ne emitira reprizni program i nema fiksni TV-program. Emitiranje programa zavisi od programa plenarnih sjednica.

ŠPANIJA

U Španiji postoji televizijski kanal - *Canal Parlamento*, posvećen isključivo parlamentarnim aktivnostima, a njime rukovodi španski Parlament. Signal navedenog kanala, koji mogu preuzeti i drugi elektronski mediji, emitira se putem satelita i interneta.

Osim toga, u španskom Senatu postoji TV studio, koji raspolaže profesionalnim kamerama i montažom. Senat ima potpisan ugovor o saradnji s Univerzitetom, koji osigurava ljudske resurse neophodne za produkciju programa interne televizije. Press sektor je odgovoran za sadržaj programa. O funkcioniranju kanala brinu tri tehničara/inženjera i 14 novinara. Budžet parlamentarnog TV kanala je 220.734 eura godišnje.

UJEDINJENO KRALJEVSTVO

BBC Parliament

U Ujedinjenom Kraljevstvu postoji parlamentarni digitalni TV kanal, *BBC Parliament* i dio je BBC-a, javnog radio-televizijskog servisa Ujedinjenog Kraljevstva. Gledaoci mogu gledati BBC servis putem satelita ili digitalne zemaljske mreže te putem *bbc website*.

BBC se finansira prihodima od RTV takse koju plaćaju sva domaćinstva koja imaju televizor. Ovaj TV kanal djeluje nezavisno od Parlamenta Ujedinjenog Kraljevstva, ali postoje "Propisi o prijenosu" koji se odnose na način na koji se rasprave prikazuju i ograničenja koja pokrivaju korištenje materijala u programima satirične prirode itd. Ali, inače, kanal ima svoju vlastitu uredničku kontrolu. Parlamentarni TV kanal producira vlastite dokumentarne i informativne sadržaje, večernje parlamentarne preglede, knjigu programa, diskusije o pojedinim pitanjima itd. Sjednice Predstavničkog doma se uživo prenose od početka do kraja, a sjednice Doma lordova se emitiraju odloženo, bez uredničke intervencije. Sjednice komisija se ne prenose uživo, već se o njima izvještava u informativnom programu.

Interni parlamentarni TV kanal

Osim putem *BBC Parliament*, direktni prijenos sjednica koje se održavaju u Parlamentu Ujedinjenog Kraljevstva može se pratiti i putem internetske stranice samog Parlamenta. Za taj posao zadužena je privatna produkcijska kuća - *Bow Tie Television*. Ona ima petogodišnji ugovor sa PARBUL (*Parliamentary Broadcasting Unit Limited*), neprofitnom kompanijom koja je u vlasništvu emitera i Parlamenta podjednako. Snimci rasprava se prosljeđuju emiterima, a trake sa snimljenim materijalom se čuvaju kao stalni arhiv. *Bow Tie TV* zapošljava 20 članova tehničkog osoblja, a na internoj TV angažirana su i četiri parlamentarna službenika koji su odgovorni za arhiviranje emitiranih rasprava. Internet stranice ovog kanala su <http://www.parliament.uk/> i <http://www.parliamentlive.tv>.

Parlament nema svoj vlastiti TV studio (glavne radio-televizijske kuće imaju studije u zgradi koja je u blizini Parlamenta), ali ima osiguranu kontrolnu sobu (režiju), opremljenu za prijenos sjednica oba doma Parlamenta. U plenarnoj sali Predstavničkog doma postavljeno je

osam kamera, a plenarnu salu Doma lordova pokriva **pet kamera**. Postoje i četiri kontrolne sobe i dvoja mobilna kolica sa **tri do pet kamera** za TV prijenos sjednica parlamentarnih komisija.

IV. DRŽAVE U KOJIMA NE POSTOJI INTERNA PARLAMENTARNA TELEVIZIJA

U sljedećim državama ne postoji interna parlamentarna televizija. Plenarne sjednice državnog parlamenta uglavnom emitira državna ili javna radio-televizijska kuća.

AUSTRIJA

U Austriji ne postoji parlamentarni TV kanal, ali je direktan prijenos plenarnih sjednica putem interneta omogućila austrijska informativna agencija - *Austria Presse Agentur*. Dijelove plenarnih sjednica Parlamenta Austrije u svom programu uživo prenosi Austrijska radio-televizijska kompanija (ORF), koja ima status javne radio-televizijske kuće. ORF snima i manji broj sjednica parlamentarnih komisija.

U Parlamentu Austrije postoji opremljen TV studio koji koristi ORF. Osim u parlamentarne svrhe, studio služi i za emitiranje vijesti iz centra Beča. Finalni proizvod (snimljeni materijal sa sjednica) koristi se za potrebe ORF-a, posebno za informativni program i njegov sedmični magazin o parlamentarnim temama. Kada god parlamentarnoj administraciji zatreba video ili audio materijal za njenu arhivu, obrazovne svrhe ili PR, ORF ga stavlja na raspolaganje. Broj zaposlenih u TV studiju zavisi od parlamentarnih aktivnosti, a redovan tim čine četiri TV novinara i 3-4 radio-novinara te odgovarajući broj tehničara.

ČEŠKA

Češka radio-televizija je prema zakonu zadužena za prijenos sjednica Predstavničkog doma i Senata Parlamenta Češke. U ovoj državi ne postoji televizijski kanal koji je isključivo posvećen parlamentarnim aktivnostima. TV studio postoji u Predstavničkom domu i koristi ga Češka državna televizija. Studio je opremljen novcem Češke televizije. Kolegij Predstavničkog doma samo osigurava prostoriju. Broj osoblja, tehničke mogućnosti i budžet navedenog studija zavisi od Češke televizije. Iz navedenog studija se emitira informativni program Češke televizije. Za razliku od Predstavničkog doma, u Senatu Češke ne postoji TV studio, ali tehnička podrška može biti osigurana za direktni TV prijenos.

Plenarne sjednice oba doma Parlamenta mogu se pratiti direktno putem zvanične internetske stranice češkog Parlamenta, a sjednice parlamentarnih komisija se ne snimaju.

KIPAR

Neke sjednice Parlamenta Kipra u svom programu prenosi državna radio-televizija. U parlamentarnoj zgradi ne postoji TV studio. Međutim, postoji prostorija namijenjena predstavnicima medija u kojoj akreditirani novinari imaju pristup telefonu i internetskim linijama. Postoji i uređeni prostor gdje novinari mogu intervjuirati poslanike, a mogu

koristiti dostupnu opremu za direktnu pripremu za press konferencije i za izvještavanje uživo u programe TV i radio stanica. Sjednice parlamentarnih komisija se ne snimaju.

NIZOZEMSKA

U Predstavničkom domu, kao ni u Senatu Parlamenta Nizozemske, ne postoji TV studio. Postoji samo radio oprema i nekoliko kancelarija koje su na raspolaganju TV novinarima u vrijeme održavanja sjednica.

RUMUNIJA

U Rumuniji ne postoji parlamentarni TV kanal, a u zgradi Parlamenta ne postoji TV studio. Međutim, sjednice Predstavničkog doma Parlamenta Rumunije mogu se pratiti putem interneta.

V. ZAKLJUČAK

U Evropi **internu televiziju, putem koje se plenarne sjednice prenose uživo, a emitiraju se preko interneta**, imaju parlamenti Belgije (oba doma Parlamenta), Češke Republike (Senat), Danske, Estonije, Finske, Hrvatske, Francuske (oba doma Parlamenta), Njemačke (oba doma Parlamenta), Grčke, Mađarske, Italije (oba doma Parlamenta), Poljske (podaci dostupni samo za Predstavnički dom), Slovačke, Španije (oba doma Parlamenta), Švedske i Ujedinjenog Kraljevstva (oba doma Parlamenta). I Evropski parlament ima internu televiziju koja se emitira putem interneta, a raspolaže modernom i profesionalnom opremom koju stavlja na raspolaganje medijskim djelatnicima.

U nekim državama, osim interne parlamentarne televizije koja se može pratiti putem interneta, postoje i **parlamentarni TV kanali kojima rukovode isključivo državni parlamenti** (u Danskoj, Francuskoj, Njemačkoj - TV Bundestaga, Grčkoj, Španiji i Italiji - TV Predstavničkog doma).

U pojedinim državama također postoje **parlamentarni TV kanali, ali njih uređuje javni radio-televizijski servis** (u Ujedinjenom Kraljevstvu, Italiji - TV Senata i Poljskoj) ili **druga pravna lica** (parlamentarnim TV kanalom njemačkog Bundesrata rukovodi kompanija koja je dio telekom-operatera *Deutsche Telekom AG*).

U sljedećim državama **izravni prijenos sjednica obavljaju (i) državne/javne radio-televizijske kuće** u svom programu: u Austriji, Češkoj, Danskoj, Estoniji, Finskoj, Švedskoj, Sloveniji, Italiji.

U nekim državama **signal sa plenarne rasprave je na raspolaganju svim radio-televizijskim kućama** koje su zainteresirane da ga preuzmu za svoje potrebe, da ga emitiraju uživo u programu ili da ga snime i koriste samo njegove dijelove, npr. u Hrvatskoj, Belgiji, Estoniji, Slovačkoj, Španiji i Švedskoj.

U 13 evropskih parlamenata u zgradi parlamenta postoje opremljeni televizijski studiji sa kontrolnom sobom (režijom), pa čak i montažom. Plenarne sjednice parlamenata uglavnom snima šest modernih profesionalnih kamera.

VI. TABELA

Tabelarni prikaz parlamentarnih TV kanala i internih parlamentarnih televizija:

Država	Postoji li parlamentarni TV kanal?	Ko rukovodi parlamentarnim TV kanalom?	Postoji li interna parlamentarna TV?	Da li se plenarne sjednice mogu pratiti putem interneta?	Ostale RTV kuće koje emitiraju parlamentarne rasprave?	Da li u zgradi parlamenta postoji TV studio?
Austrija	Ne	-	Ne	Da	ORF- javna RTV	Ne
Belgija Donji dom	Ne	-	Da	-	RTV koje žele preuzeti signal	Ne
Belgija Senat	Ne	-	Da	Da	RTV koje žele preuzeti signal	Ne
Češka Donji dom	Ne	-	-	Da	Češka televizija (javna RTV)	Da
Češka Senat	Ne	-	-	Da+satelit, digitalna i analogna mreže	Češka televizija (javna RTV)	Ne
Estonija	Ne	-	Da	Da+kablovska mreža	ETV, Channel 2 i TV 3	Da
Francuska Donji dom	Da	Donji dom Parlamenta	Da	Da+satelit i digitalna mreža	-	Da, ali se ne koristi
Francuska Senat	Da	Senat	Da	Da+satelit i digitalna mreža	-	Ne
Finska	Ne	-	Da	Da	YLE (državna RTV)	Ne
Grčka	Da	Parlament	Da	Da+satelit i analogna mreža	-	Ne
Hrvatska	Ne	-	Da	Da	RTV koje žele preuzeti signal	Ne
Italija Donji dom	Da	Donji dom Parlamenta	Da	Da+satelit	Rai Parlamento (kanal državne RTV)	Ne
Italija Senat	Da	Rai Way, dio RAI	Da	Da+satelit	Rai Parlamento (kanal državne RTV)	Ne

Država	Postoji li parlamentarni TV kanal?	Ko rukovodi parlamentarnim TV kanalom?	Postoji li interna parlamentarna TV?	Da li se plenarne sjednice mogu pratiti putem interneta?	Ostale RTV kuće koje emitiraju parlamentarne rasprave?	Da li u zgradi parlamenta postoji TV studio?
Kipar	Ne	-	-	-	Državna RTV	Ne
Latvija	Ne	-	-	-	-	Ne
Litvanija	Ne	-	-	-	TV3 (komercijalna TV)	Da
Mađarska	Ne	-	Da	Da	-	Da
Nizozemska	Ne	-	-	-	-	Ne
Njemačka Donji dom	Da	Donji dom Parlamenta	Da	Da+satelit, digitalna i kablovska mreža	-	Ne
Njemačka Gornji dom	Da	T-System Company, dio Deutsche Telekom AG	Da	Da+satelit	-	Ne
Poljska Donji dom	Ne	-	Da	Da	TV Info-kanal javne RTV	Da
Rumunija	Ne	-	Da	Da	-	Ne
Slovačka	Ne	-	Da	Da	STV +RTV koje žele preuzeti signal	Da
Slovenija	Ne	-	Da	Da	TVSLO3 (kanal javne RTV)	-
Španija	Da	Parlament	Da	Da	RTV koje žele preuzeti signal	Ne
Švedska	Ne	-	Da	Da+ kablovska mreža	SVT (javna televizija)	Da
Ujedinjeno Kraljevstvo	Da, BBC Parliament	BBC, javna radio-tv kuća	Da	Da+satelit	-	Ne
Evropski parlament	Da	Dvije komercijalne kompanije	Da	Da	-	Da

VII. IZVORI:

Upiti Evropskog centra za istraživanje i dokumentaciju (ECPRD):

- br. 862 - *Parlamentarne TV* od 18. 10. 2007. godine.
- br. 920 - *TV studiji u državnim parlamentima – oprema, osoblje, budžet* od 4. februara 2008.
- br. 1256 - *Parliamentary broadcasting arrangements* iz septembra 2009.

“*Parlament i demokratija u 21. stoljeću: vodič za dobru praksu*”, zvanična stranica Interparlamentarne unije (IPU): <http://www.ipu.org/dem-e/guide.htm> (preuzeto 10. januara 2011.)

Zvanična internetska stranica Parlamenta Grčke:
<http://www.hellenicparliament.gr/> (preuzeto 13. januara 2011.)

Zvanična internetska stranica Evropskog parlamenta:
<http://www.europarl.europa.eu/> (preuzeto 10. januara 2011.)

Zvanična internet stranica Donjeg doma Parlamenta Njemačke-Bundestaga:
<http://www.bundestag.de/> (preuzeto 10. januara 2011.)

Zvanična internetska stranica Parlamenta Ujedinjenog Kraljevstva:
<http://www.parliament.uk/>
(preuzeto 10. januara 2011.)

Zvanična internetska stranica TV kanala “Rai Parlamento”
www.raiparlamento.rai.it/ (preuzeto 14. januara 2011.)

<http://www.wikipedia.org/>